

METNİN ANA FİKRİ (ANA DÜŞÜNCE)

Metinde okuyucuya verilmek istenen asıl düşünceye "ana fikir" denir.

Metinde ana fikir bulunurken şunlara dikkat edilmelidir:

- Ana fikir yargı bildirir.
- Konuda olduğu gibi parçayı kapsar nitelikte olmalıdır.
- Parçayı okuyan herkes tarafından varılan ortak düşüncedir.
- Ana fikir parçanın başında, sonunda bulunabilir ya da tüm parçaya sindirilmiş olabilir.
- Parçada "çünkü, kısacası, sonuçta, oysa, bence, özetle" gibi bağlayıcı ifadeler varsa ana fikir bu ifadelerden sonra verilebilir.

Ana fikirle ilgili sorular şunlardır:

- Yazar bu parçayı hangi amaçla yazmıştır?
 - Yazar bu parçada bize ne anlatmak istemiştir?
 - Bu konuyla ilgili verilmek istenen mesaj nedir?
 - Bu parçada vurgulanmak istenen nedir?
 - Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?
- şeklinde sorularla karşımıza çıkar.

Oturur bir günün, bir haftanın, bir ayın hatta bir yılın planını yaparız. Sanırsınız ki her şey bu plan dâhilinde akıp gidecek. Bir gün planın dışında bir olay gerçekleştiğinde ne yapacağımızı şaşırırız. Elimiz ayağımıza karışır. O zaman anlarız ki hayatın bize karşı da başka başka planları var.

Ana fikir: Hayatta her şeyin insanın istediği gibi olması mümkün değildir.

Uygulama

Aşağıdaki metinlerin ana fikirlerini bulup noktalı yerlere yazalım.

Çocuklara bir şeyler yazmak, yetişkinlere yazmaktan çok daha zordur. Çünkü çocuk edebiyatından karakter oluştururken o karakterin sahici, içten, samimi olması gerekiyor. Çocuğu yeni ufuklara sürüklemek, yaratıcılığını körüklemek en önemli unsurlar arasındadır. Bazı yazarlar, karakter derinliğine inemeyip basmakalıp anlatımların ötesine geçemediği için çocuk edebiyatında kalıcı olamamıştır. Bazıları ise işin sırrını çözdükleri için ölümsüzleşmişlerdir.

Ana fikir:

Günümüzde bilgiye ulaşmak o kadar kolay ki. Kitap, dergi, ansiklopedi, gazete, televizyon, radyo, internet gibi kitle iletişim araçları bilgiye ulaşma yolları arasındadır. Bilgiye ulaşmanın en kestirme yolu ise internettir. Tabii tüm bunlar için gereken ilk şey bilgiye olan açlıktır. Eğer bilgiye aç değilseniz hiçbir şeyin önemi yoktur.

Ana fikir:

Tartışma insanı hep bir adım öteye götüren olgudur. Eğer arkadaşlarıyla bir şeyler tartışabiliyorsan onların kıymetini bil. O ortamdan öğrenebileceğin çok şey var demektir bu. Kendi bilginin sınırlarını aşmanı sağlar. Yeni yeni şeyler katarsın kendine. Tabii tartışmayı kavgayla sakın karıştırmay. Kavga kargaşayla dosttur, tartışma ise bilgelikle.

Ana fikir:

Örnek Soru

Günlerden bir gün ünlü ressam, lokantaya girer. Gerçi cebinde parası yoktur ama aldırılmaz. Lokantacıya, yapacağı portre karşılığında yemek yemek istediğini söyler. Güzelce karnını doyurur. Sonra bir çırpıda lokantacının portresini çizerek masaya bırakır. Kalkarken adam gelir, resme bakar, beğenir.

"Güzel ama..." der lokantacı, "Bir dakikada yaptınız bunu, oysa bir saattir yiyorsunuz?"

Ressam:

"Bir dakika değil, 60 yıl ve bir dakika" diye karşılık verir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yetenek, insan yaşamını kolaylaştırır.
- B) Tecrübe gözle görülemez.
- C) Deneyim zamanla kazanılır.
- D) Sanat eserinin değeri herkes tarafından anlaşılmaz.

CEVAP:

Püf Noktası

Çocuklar, parçada asıl anlatılmak istenen bazen bir atasözüyle verilebilir.

Örnek Soru

İspanyol yazar Cervantes: "Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim." sözüyle arkadaşlık seçiminin kişilik analizinde ne kadar öneme sahip olduğunu gösteriyor. Eğer birini tanımak istiyorsanız onun arkadaş çevresini gözlemlemeniz size oldukça kolaylık sağlar.

Bu parçadaki düşünceye uygun atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Huyulu huyundan vazgeçmez.
- B) Davul bile dengi dengine çalar.
- C) Can çıkar, huy çıkmaz.
- D) Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan.

CEVAP: